

**PROBLEMS OF GLOBALISATION AT THE END OF THE 20TH
CENTURY - THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY**

**XX ASR OXIRI – XXI ASR BOSHLARIDA GLOBALLASHUV
MUAMMOLARI**

Toshmatova Namunaxon

Farg'ona shahar 1-sonli texnikumi Tarix fani o'qituvchisi

odiljonovsaidbek08@gmail.com

Annotatsiya

Mazkur maqolada XX asr oxiri va XXI asr boshlarida globallashuv jarayonining shakllanishi, uning asosiy muammolari hamda jamiyat hayotiga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, globallashuvning iqtisodiy, siyosiy, madaniy va axborot sohalaridagi ijobiy va salbiy jihatlari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar

Globallashuv, iqtisodiyot, internet, madaniyat, axborot texnologiyalari, xalqaro munosabatlar, ekologiya, integratsiya.

Annotation

This article discusses the formation of globalization processes in the late 20th and early 21st centuries, its main problems, and its impact on society. It also analyzes the positive and negative aspects of globalization in the economic, political, cultural, and information spheres.

Keywords

Globalization, economy, internet, culture, information technologies, international relations, ecology, integration.

XX asr oxiri va XXI asr boshlarida dunyoda globallashuv jarayoni kuchaydi. Globallashuv mamlakatlar o'rtasidagi iqtisodiy, siyosiy, madaniy va axborot

aloqalarining kengayishi bilan tavsiflanadi. Zamonaviy texnologiyalar va internet rivojlanishi tufayli dunyo davlatlari bir-biri bilan yanada yaqinlashdi.

Globalashuv insoniyat taraqqiyotiga katta imkoniyatlar yaratgan bo'lsa-da, u bilan bir qatorda turli muammolarni ham yuzaga keltirdi. Ayniqsa, milliy qadriyatlar, ekologik muammolar, iqtisodiy tengsizlik va axborot xavfsizligi masalalari dolzarb bo'lib qoldi.

Globalashuv — bu dunyo mamlakatlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning kuchayishi jarayonidir. Ushbu jarayon iqtisodiyot, siyosat, fan-texnika, madaniyat va axborot almashinuvi orqali amalga oshadi.

XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab transport va kommunikatsiya vositalarining rivojlanishi globalashuvni yanada tezlashtirdi. Internetning paydo bo'lishi esa butun dunyoni yagona axborot maydoniga aylantirdi.

Bugungi kunda globalashuv xalqaro savdo, investitsiyalar, migratsiya va madaniy almashinuv jarayonlarida yaqqol namoyon bo'lmoqda.

Globalashuv iqtisodiy rivojlanishga katta ta'sir ko'rsatdi. Xalqaro savdo hajmi oshdi, yangi texnologiyalar tez tarqala boshladi va davlatlar o'rtasidagi iqtisodiy aloqalar mustahkamlandi. Biroq globalashuv iqtisodiy tengsizlikni ham kuchaytirdi. Rivojlangan davlatlar iqtisodiy jihatdan yanada kuchaygan bo'lsa, ayrim kambag'al davlatlar ortda qolib ketdi. Yirik xalqaro kompaniyalarning kuchayishi mahalliy ishlab chiqaruvchilar uchun katta raqobat tug'dirdi. Natijada ayrim kichik korxonalar faoliyatini to'xtatishga majbur bo'ldi.

Globalashuv madaniy sohada ham katta o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Turli xalqlarning madaniyati, urf-odatlar va san'ati bir-biriga ta'sir ko'rsata boshladi. Internet va ommaviy axborot vositalari orqali chet el madaniyati tez tarqalmoqda. Bu holat ayrim milliy qadriyatlarning zaiflashishiga sabab bo'lmoqda. Shu sababli ko'plab davlatlar milliy madaniyat va an'analarni asrashga katta e'tibor qaratmoqda.

Milliy til, urf-odat va qadriyatlarni saqlab qolish bugungi kunning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Globalashuv jarayonida axborot texnologiyalarining roli juda katta bo'ldi. Internet, ijtimoiy tarmoqlar va zamonaviy kommunikatsiyalar insonlar hayotini yengillashtirdi. Biroq axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan kiberxavfsizlik muammolari ham paydo bo'ldi. Internet orqali yolg'on ma'lumotlar tarqalishi, shaxsiy ma'lumotlarning o'g'irlanishi va kiberjinoyatlar soni ortmoqda. Ayniqsa, yoshlarning internetdan noto'g'ri foydalanishi ham muhim muammolardan biri hisoblanadi.

Globalashuv ekologik muammolarning kuchayishiga ham ta'sir ko'rsatmoqda. Sanoatning rivojlanishi natijasida atmosfera ifloslanishi, global isish va tabiiy resurslarning kamayishi kuzatilmoqda. Ekologik muammolar bugungi kunda butun insoniyat uchun katta xavf tug'dirmoqda. Shu sababli davlatlar ekologiyani himoya qilish bo'yicha xalqaro hamkorlikni kuchaytirmoqda. Atrof-muhitni asrash va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish globalashuv davrining eng dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Globalashuvning ijobiy tomonlari ham juda ko'p. Zamonaviy texnologiyalar va ilm-fan yutuqlari tez tarqalmoqda. Xalqaro hamkorlik rivojlanib, davlatlar o'rtasidagi aloqalar mustahkamlanmoqda. Ta'lim va ilm-fan sohasida ham katta imkoniyatlar yaratildi. Talabalar va mutaxassislar xorijiy tajribani o'rganish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Shuningdek, globalashuv turli xalqlar o'rtasidagi madaniy aloqalarni kuchaytirishga xizmat qilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, XX asr oxiri va XXI asr boshlarida globalashuv jarayoni insoniyat hayotiga katta ta'sir ko'rsatdi. Globalashuv iqtisodiyot, siyosat, madaniyat va axborot texnologiyalari rivojiga katta imkoniyatlar yaratdi.

Biroq globalashuv bilan bir qatorda iqtisodiy tengsizlik, ekologik muammolar,

axborot xavfsizligi va milliy qadriyatlarning zaiflashuvi kabi muammolar ham yuzaga keldi.

Shu sababli globallashuv jarayonida milliy manfaatlarni himoya qilish, yoshlarni to'g'ri tarbiyalash va zamonaviy texnologiyalardan oqilona foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Globallashuv natijasida dunyo mamlakatlari o'rtasidagi iqtisodiy hamkorlik yanada kuchaydi.

Zamonaviy texnologiyalar rivoji insonlarning kundalik hayotiga katta ta'sir ko'rsatmoqda.

Internet va ijtimoiy tarmoqlar axborot almashinuvini tezlashtirdi.

Ko'plab davlatlar globallashuv sharoitida milliy manfaatlarni himoya qilishga harakat qilmoqda.

Globallashuv jarayonida yoshlarni ma'naviy tahdidlardan himoya qilish muhim vazifalardan biridir.

Ekologik muammolar butun insoniyatni birgalikda harakat qilishga undamoqda.

Xalqaro tashkilotlar global muammolarni hal qilishda muhim rol o'ynamoqda.

Madaniy integratsiya xalqlar o'rtasidagi do'stlik va hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotning rivojlanishida asosiy omillardan biriga aylandi.

Globallashuv davrida ta'lim tizimida ham katta o'zgarishlar yuz bermoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar.

Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2021.

Karimov I. A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: “Ma’naviyat”, 2008.

Ergashev I. va boshqalar. Siyosatshunoslik. – Toshkent: “G‘afur G‘ulom”, 2012.

Jo'rayev N. xalqaro aloqalar va globallashuv jarayonlari. – Toshkent: “Sharq”, 2014.

To'xliyev N. Globallashuv asoslari. – Toshkent: “O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi”

- O'zbekiston Milliy kutubxonasi elektron bazasi – www.natlib.uz
- Ziyonet axborot-ta'lim'i – www.ziyonet.uz